

İMADEDDİN ZENGÎ

Musul Atabegliğinin kurucusu. Babası Büyük Selçuklu Devletinin Halep Vâlisi Aksungur'dur. Babasının ölümünde yedi yaşında bir çocuk olan Zengî, Kür-Boğa, Mûsâ et-Türkmânî, Çökürmüş, Çavlı, Mevdûd ve Aksungur Porsukî gibi emirler tarafından eğitilip yetiştirildi.

1111 ve 1113 senelerinde Emîr Mevdûd'un Haçlılar üzerine tertip ettiği seferlere katıldı. Taberiye Muhâsarasında büyük bir kahramanlık göstererek Mevdûd'un itimâdını kazandı. Mevdûd'un ölümünden sonra Musul'a tâyin olunan Aksungur Porsukî tarafından, Aşağı Irak bölgesinde Selçuklu hâkimiyetini tesis için Vâsît'a gönderildi. Abbâsî Halîfesi El-Müstersîd-billah'a karşı isyân eden Hille Emîri Dübeyns bin Sadaka'nın kuvvetlerini bozguna uğrattı. Bu başarısı üzerine Vâsît ve Basra kendisine iktâ olarak verildi. Irak Selçuklu Sultânı Mahmûd 1118-1131 yılında İmâdeddîn Zengî'yi oğlu Alparslan'ın atabegliği vazîfesi ile berâber Musul vâliliğine tâyin etti (1127). Atabeg Zengî, aynı yıl Halep'i aldı.

Bu sırada Haçlılar, Akdeniz'in Sûriye sâhilini tamâmen ele geçirmişlerdi. Şam'dan, Rakka ve Rahbe'ye uzanan yoldan başka bütün ticârî yollar kesilmişti. Haçlılar ile uzun yıllar mücâdele eden Dimaşk Atabeği Tuğtegin'in ölümü, Müslümanları büyük bir liderden mahrum bırakmıştı. Bu boşluğu doldurmak isteyen Atabeg İmâdeddîn Zengî, Haçlıların elindeki Barin Kalesi üzerine yürüdü. Yardıma gelen Kudüs Kralı Fulk'u ağır bir yenilgiye uğrattı. Trablus Kontu Raymond ve birçok şövalyeyi esir aldı. Durumun ümitsizliğini gören Barin Kalesi müdâfileri kaleyi teslim ettiler. Zengî'nin bu faaliyetleri üzerine Bizans İmparatoru İkinci Yohannes, Antakya önlerine kadar geldi. Bölgedeki Haçlı kuvvetleriyle birleşerek Buzaa, Kefertab ve Esarib kalelerini zaptetti. Ancak Halep ve Şeyzer kalelerini kuşatmalarından bir netîce elde edemediler. Bu sırada Haçlı komutanlarıyla anlaşmazlığa düşen Bizans İmparatoru, Suriye'den çekildi. Bu fırsatı kaçırmayan Atabeg Zengî, Antakya kontluğu topraklarına girerek kaybettiği yerleri tekrar kazandı.

Kuzey Irak, Sûriye ve El-Cezîre bölgelerini fetheden Musul Atabegi, 1140 yılında Irak Selçuklu Sultânı Mes'ûd'un emri üzerine Haçlıların elindeki Urfa üzerine yürüdü. Üç piskopos tarafından korunan ve Haçlılar için fevkalâde önemli olan bu kaleyi kısa bir sürede fethettikten sonra, komutanlarından Ali Küçük'ü buraya vâli tâyin etti. Ondan şehri îmar etmesini ve herkese adâletli davranmasını emretti. 1146 yılında Caber Kalesini kuşatan İmâdeddîn Zengî, 14 Eylül gecesi kendi hizmetkârları tarafından uyurken öldürüldü. Rakka'da, Siffin şehitleri yanına defnedildi.

İMADEDDİN ZENGÎ

Ömer Faruk Hüsmüllü tarafından yazıldı.
Cumartesi, 07 Mayıs 2011 00:59 -

İmâdeddîn Zengî, idârî işlerde titiz, siyâsî ve askerî kâbiliyeti yüksek bir zâttı. Haçlılarla yılmak bilmeyen mücâdelesini, Barin ve Urfa'yı fethetmesi ile Müslümanların büyük bir kahramanı oldu. Bu, Haçlıların bölgede ilk mağlubiyetiydi. Musul ve Halep'te kurduğu hânedânın, Halep'teki kolu Eyyûbîlerin hâkimiyetini kabul etmesine, Musul'daki kolu da Moğolların istilâsına kadar devam etti.